

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Bräntings, Rute socken, Gotlands kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats med heldragen svart linje på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält.

Reservatets namn skall vara **Bräntings**.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

<i>Namn</i>	Bräntings
<i>Kommun</i>	Gotland
<i>Län</i>	Gotland
<i>Lägesbeskrivning</i>	Ca 2,5 km öster om Rute kyrka
<i>Fastighet och ägare</i>	Rute Bräntings 1:3 Ägare: Maria Karlsson-Widborg Rute Bräntings 985 624 58 Lärbro
<i>Areal</i>	184,3 hektar, varav 119,6 hektar produktiv skogsmark 33,7 hektar betesmark, alvarbete 29,2 hektar impediment och 1,8 hektar vägar och övrig mark
<i>Nyttjanderätter m.m.</i>	Se bilaga 5
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen i Gotlands län

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med bildandet av naturreservatet Bräntings är att:

- bevara ett betespräglat sammanhängande område som utgörs av både äldre utmark med luckig hållmarkstallskog och myr samt inägomark med lövskog, lövängsrester och äldre hagmark i ett gynnsamt tillstånd,
- bevara och utveckla områdets olika naturtyper knutna till långvarig hävd till exempel luckig kalkbarrskog, öppen alvarmark och ett artrikt, betespräglat fältskikt,
- bevara och utveckla strukturer som gamla, grova, spärrgreniga träd och död ved av olika kvalitéer,
- bevara naturliga vattenståndsfluktationer,
- bevara och utveckla en livsmiljö för den flora och fauna som är typisk för betespräglade barnaturskogar och alvarmarker,
- bevara och utveckla en livsmiljö för den flora och fauna som är typisk för betad barrskog, betad kalkgräsmark, gammal ängsmark och fuktängar,
- bevara och utveckla ett värdefullt område för naturturism och för friluftsliv som grundar sig på allemansrätten,
- bevara och vårda de kulturhistoriska lämningarna och spåren av den historiska markanvändningen,
- besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter samt de historiska lämningarna.

BESKRIVNING AV RESERVATET

Gården Bräntings marker uppvisar en stor rikedom och variation av naturtyper och arter. Den historiska markanvändningen med månghundraårig beteshävd har påtaglig betydelse för naturvärdena på platsen. Området utgörs i sina norra delar av typisk nordgotländsk utmark med förekomst av karg hållmarkstallskog, kalkhållmarker, grusalvar och våtar. I området finns även södra delen av Brutmyr (även kallad Bräntingsmyr), en agmyr med tillhörande källområden som har erhållit högsta naturvärdeklass i länets våtmarksinventering. Utmarksskogen domineras av tall med inslag av åldrig, senvuxen gran. Enbuskarna har hög ålder och borrhningar har visat att många av buskarna är över 250 år gamla. Även trädskiktet är åldrigt med förekomst av överståndare över i stort sett hela området med en ålder överstigande 150 år. I södra delen av området finns lövmarker med påtagligt åldrig ädellövskog. Här finns även en del örtrika, öppna kalkgräsmarker, fuktängar och mindre myrmarker. I reservatet finns även husgrunder från yngre järnålder. På skattläggningskartan från 1700-talet upptas områdets södra delar av ängs- och hagmark. Även området kring Brutmyr i norr utgjordes av hagmark.

I reservatet finns sju olika nyckelbiotoper och tre naturvärdesobjekt. Nyckelbiotoperna skiljer sig påtagligt åt och omfattar naturtyperna hållmarkstallskog (som betas), betad skog, naturlig skogsbäck, lövängsrester och ädellövnaturskog. Hela

reservatet ligger inom område av riksintresse för naturvården enligt 3 kap 6 § miljöbalken.

Mer än 30 rödlistade arter är påträffade i området: flockarun, gotlandssolvända, kalknarv, korskovall, ljungsnärja, sammetsbockrot, salepsrot, loppstarr, ängsstarr, honungsblomster, sånglärka, nattskärja, hämpling, mindre hackspett, göktyta, storspov, rapphöna, cinnorberfläck, frostfläck, lunglav, ädellav, liten sönderfalls-lav, svartgrön spindling, talticka, apollofjäril, svartfläckig blåvinge, liggul dyngbagge, matt dvärgdyvel, krokhorndyvel, vårtordyvel, ädelguldbagge, smedbock och reliktböck.

SKÅLEN FÖR BESLUTET

Markerna kring Bräntings gård uppvisar en stor mångfald och rikedom av naturtyper och arter. Områdets mosaik av betespräglad hällmarkstallskog, alvarmarker och våtmarker i norr bildar tillsammans med de gamla lövrika inägomarkerna i den södra delen ett historiskt och biologiskt värdefullt sammanhang. På grund av områdets mycket höga naturvärden bedömer Länsstyrelsen att ett förordnande som naturreservat ger de bästa förutsättningarna för att långsiktigt skydda och bevara området. Beslutet överensstämmer och med miljökvalitetsmålen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker*, *Ett rikt odlingslandskap*, *Ett rikt växt och djurliv* och med den regionala skogsstrategin.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

Med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom reservatet

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. dra fram mark- eller luftledning, dock är det tillåtet för rättighetshavare till befintlig rikstelekabel att utföra underhåll, ersättning och borttagande av befintlig ledning på samma plats om det inte innebär större ingrepp i naturen än i dagsläget,
3. anlägga väg eller stig annat än vandringsled för besökare,
4. gräva, schakta, fylla ut, spränga, borra eller på annat sätt skada mark eller block,
5. anordna upplag,
6. dika eller dikesrensa
7. avverka, upparbeta eller bortföra levande eller dött träd och buske, annat än naturvårdsröjningar som överensstämmer med syftet med reservatet,

8. tillföra växtnäringsämne eller använda kemiskt bekämpningsmedel,
9. föra motordrivet fordon utanför befintliga vägar.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för markägaren att gräva upp tryffel inom reservatet.

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet inom naturreservatet skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. att reservatsgränsen röjs och markeras,
2. att skyltar med information om reservatet sätts upp,
3. att betesdrift (inklusive uppförande och underhåll av stängsel, grindar och stängselgenomgångar/stättor) sker inom området,
4. att plockhuggning, röjning och hamling av träd och buskar sker på traditionellt sätt inom området,
5. att vandringlest/stig för besökare markeras och spång anläggs över blöta partier längs leden,
6. att undersökningar genomförs av områdets mark- och vattenförhållanden samt djur- och växtarter.

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om allmänhetens rätt att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

1. föra motordrivet fordon,
2. ställa upp husvagn,
3. göra upp eld. Medhavt fältkök får dock användas,
4. plocka bär, växter eller svampar annat än för eget behov
5. medföra okopplad hund
6. utan Länsstyrelsens tillstånd samla in djur, växter eller svamp för vetenskapliga studier.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för: förvaltaren eller den som förvaltaren utser att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken ovan. Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för förvaltaren eller den som förvaltaren utser (ofta markägaren) att föra motordrivet fordon inom reservatet i de fall detta krävs i samband med röjning, plockhuggning eller motsvarande samt för tillsyn och skötsel av betesdjur.

Besökare till naturreservatet Bräntings kommer att hänvisas till två befintliga parkeringar belägna strax utanför reservatet. Från dessa parkeringar kan även naturreservaten Sigfride, Bräntings haid och Bluttmo-Gildarshagen nås.

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

Enligt 1 § 2 kap. Lag om kulturminnen m.m. (1988:950) är fasta fornlämningar skyddade. Av 2 § samma kapitel framgår att det till en fast fornlämning hör ett så stort område på marken som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Ett sådant område benämns fornlämningsområde.

FASTSTÄLLELSE AV SKÖTSELPLAN

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

ÄRENDETS BEREDNING

Områdets höga naturvärden har varit kända sedan lång tid tillbaka. I samband med Skogsstyrelsens så kallade nyckelbiotopsinventering registrerades flera nyckelbiotoper och objekt med naturvärden på fastigheten. Även i samband med att Länsstyrelsen inventerat ängs- och betesmarker har områdets höga naturvärden uppmärksamats. Markägaren tog kontakt med Länsstyrelsen under sommaren 2011 med anledning av att vatten och mark på fastigheten och i närområdet hotas av flera exploateringsintressen i form av oljeutvinning och kalkbrytning. Länsstyrelsen påbörjade en utredning om ett långsiktigt skydd eftersom marken innehar mycket stora biologiska värden och är prioriterat enligt länets skogsstrategi.

Länsstyrelsen anser att beslutet går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser. Beslutet överensstämmer med husållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Cecilia Schelin Seidegård. Naturvårdshandläggare Magnus Martinsson föredrog ärendet. Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 6.

Cecilia Schelin Seidegård

Magnus Martinsson

BILAGOR

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Parkeringar
5. Nyttjanderätter
6. Hur man överklagar

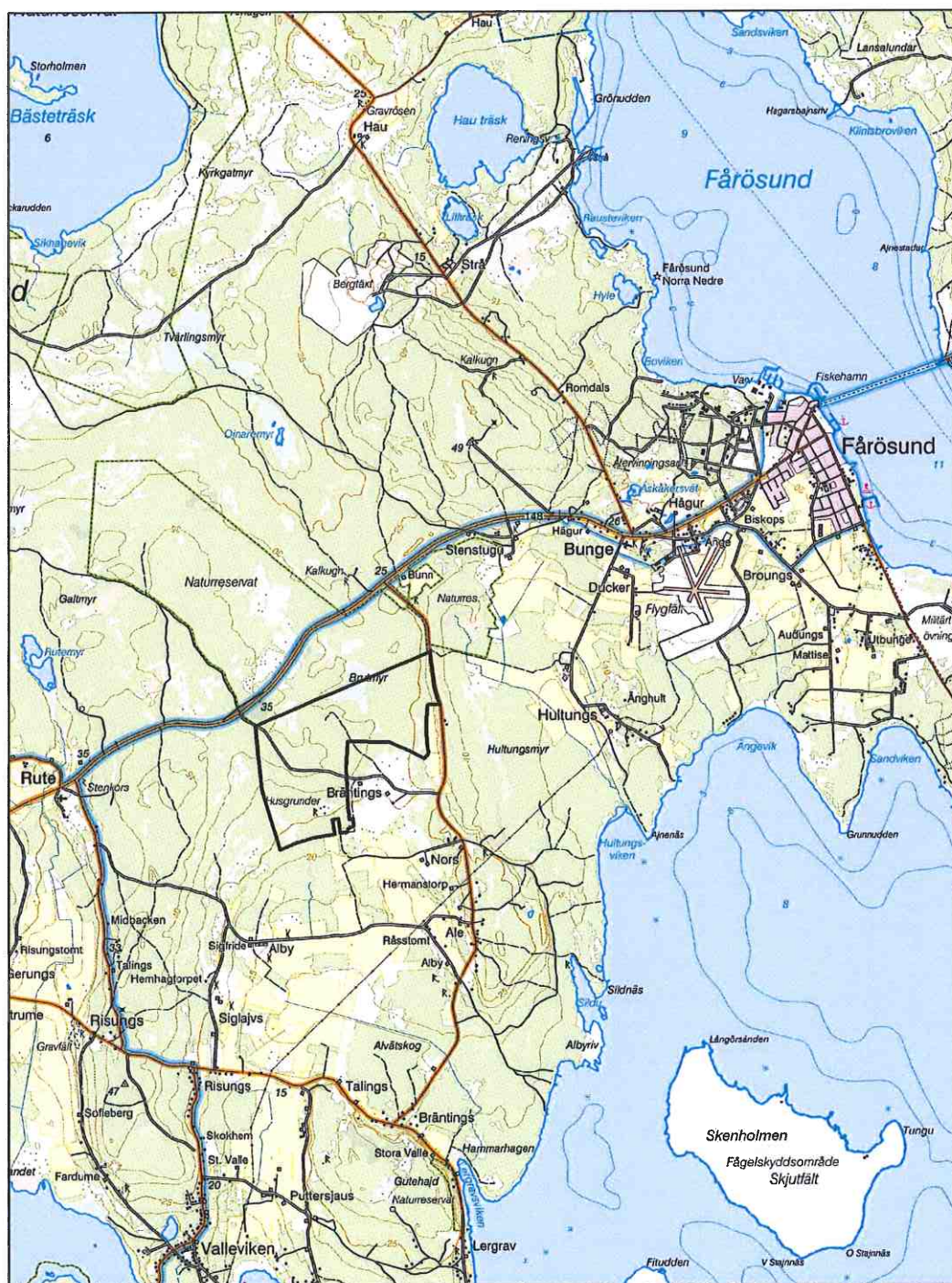

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

BILAGA 1
Översiktskarta

Datum
2013-05-29

511-1302-11

0 500 1 000 2 000 Meters

Datum
2013-05-29

0 125 250 500 Meters

Skötselplan för naturreservatet Bräntings

1. Beskrivning av reservatet

Allmänt

Naturreservatet Bräntings ligger på nordöstra Gotland fem kilometer sydväst om Fårösunds samhälle. Områdets högst belägna delar ligger i den nordvästra delen av området på en höjd av drygt 30 meter över havet. Den största delen av området ligger mycket flackt på omkring 25 meter över havet. Markerna i den norra och centrala delen av reservatet avvattnas till myren Brutmyr som ligger belägen i den norra delen av reservatet. Brutmyr avvattnas mot öster till Hultungån och via denna ut i havet vid Hultungsviken. Områdets östra delar ligger på omkring 17 meter över havet och sluttar däriifrån brant österut mot Lergravsvägen. Den södra delen av reservatet avvattnas söderut mot Lergravsbäcken som för vattnet vidare ut i Lergravsviken. Vattenförhållandena i området är sådana att det över stora områden finns vatten stående i landskapet under vintermånaderna medan sommar-månaderna ofta präglas av torka på hedarna.

Naturen i reservatet utgörs av glest trädklädda hedmarker med mycket tunt jord-täcke. Berggrunden domineras av lagrad kalksten som på många håll endast över-lagras av tunna lager vittringsjord. Ett område med revkalksten av ungefär samma storlek som Brutmyr ligger sydväst om Brutmyr. I detta område finns vackra blottlagda kalkhällar med karstvittrade vertikala sprickor. Brutmyr omges av tjockare jordlager bestående av kalkhaltig moränmärgel. I Brutmyr finns en tydlig torvhorisont. I nordvästra delen av reservatet finns en liten myr, och här finns ut-fälld kalkgyttja. Längs den västra kanten av området möter besökaren vackra skogtäckta åsformationer utsträckta i ost-västlig riktning. Mellan dessa finns starr- och gräsbevuxna vätar vilka står under vatten vintertid. Norr härom möter sval-lade grusavlagringar med delvis lite mer högre skog. Söder om åsbildningarna vidtar tjockare lager moränmärgel. Det är i detta område områdets gamla inä-gomarker finns. Här har jorden varit bördig nog för att hålla ängsmarker, och detta område hyser spår av bebyggelse från yngre järnålder. Flera husgrunder från denna tid vittnar om att en gård då legat här. Längst i sydväst består berggrunden av märgelsten vilken bitvis överlagras av bleke. Här finns uppspringande vatten och en vacker källmyr. Öster om källmyren ligger gårdens gamla ängsmarker, och detta område kallas Storänge. På den öppna hed som omger gården Bräntings finns öppna, flacka grusalvar med mycket svag dränering. Kalkberget överlagras här av tunna lager vittringsgrus. Dessa marker står under en stor del av vinterhalv-året under vatten.

Gårdens marker har under många århundraden på ett påtagligt sätt präglats av gårdens betande boskap. Betet i kombination med plockhuggning har bidragit till

att skapa det halvöppna beteslandskap man idag finner i området. De karga naturgivna förutsättningarna har medfört att områdets vedväxter blivit mycket senvuxna. Buskskiktet domineras av en. Dessa buskar har i många fall hög ålder och är starkt präglade av att ha växt upp i ett betat landskap. I flera av de hållmarksdominerade områdena med rikligt ljusinsläpp finns rikligt med grova och åldriga enbuskar.

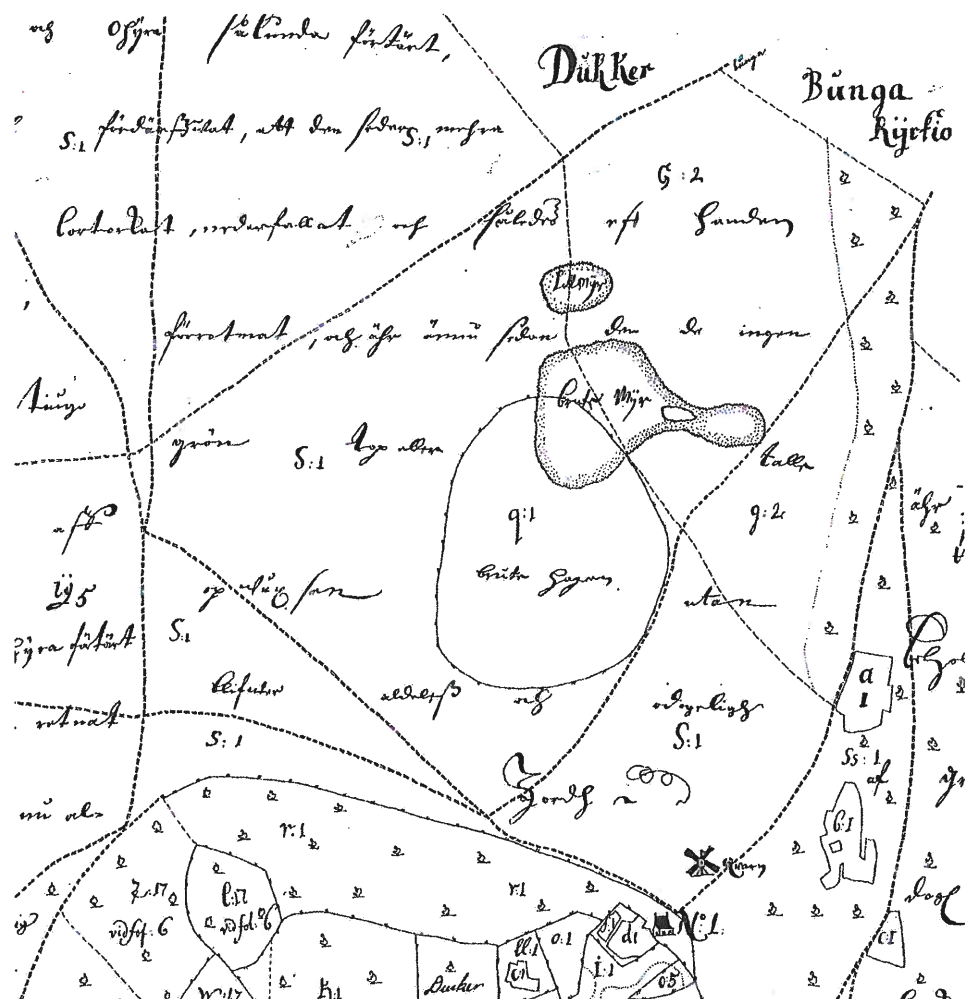
Skogen domineras över stora delar av reservatet av tall. I barrskogen finns även ett inslag av gran, ek och oxel. Skogen är mestadels lågvuxen, senvuxen och mager. Skogen utgörs av så kallad kontinuitetsskog vilket innebär att den inte utsatts för omfattande slutavverkningar. Eftersom skogen brukats som gammal bondeskog, har det funnits kontinuerlig tillgång till gamla träd. Området domineras av tallar som är 120 år eller äldre. Även granen är på flera håll åldrig och hyser mycket höga naturvärden.

Beteslandskapet

På de solexponerade ytorna växer arter som fårsvingel, backtimjan, gulmåra, gråfibbla, blåklocka, solvända, vildlin, knutnarv, avveronika, backsmultron, spåstistel, fältmalört och brudbröd. I området växer även den sensommarblommande arten stenmalört. I friskare partier påträffas knägräs, darrgräs, kattfot, gullviva och blodnäva. I våtarna växer slankstarr, hirsstarr, blåtåtel, ryltåg, strandmaskrosor, brunört, blodrot, knutnarv, vaxnycklar och brudsporre. I rikkärret växer axag, majviva, ängsnycklar, kustarun, kärrknipprot, kärrlilja och slätterblomma. Vegetationen i Brutmyr domineras av ag med rika inslag av trådstarr och knappag samt en del vass och pors. I bottenkiktet växer grov skorpionmossa, späd skorpionmossa och fetbålmossa. I kantzoner växer nålstarr, smalfräken, trubbtåg och ängsvädd. På en tuva växer tallvitmossa. Brutmyr är fri från hydrologiska ingrepp. Myren i områdets nordvästra del består av en öppen agmyr och öppna våtar i östra delen. I myren märks bland annat rika förekomster av näbbstarr, ängsstarr och liten ärtstarr. På grusalvaren finns rikligt med så kallade polygonmönster, ett fenomen som uppkommer genom uppfrysning i jordar med blandade kornstorleksfraktioner och ett rikt innehåll av mo och mjäla. På några håll finns här även blekeutfällningar. Vegetationen är gles och består av slankstarr, alvargräslök, fårsvingel, ängsvädd, rödklint, vit fetknopp, tulkört, liten sandlilja och brunört.

Kulturhistorisk beskrivning

Var namnet Bräntings härstammar från är inte klarlagt, men man har velat se en motsvarighet till norska brettningr ”brant” eller eventuellt en bildning till mansnamnet Brant, Brante. Gårdsläget vid Bräntings ligger strategiskt placerat just i den flacka brant som utgör gräns mellan de mer höglänta betade utmarkerna i norr och de låglänta och bördiga odlingsmarkerna i söder. Östra delen av gårdens marker sluttar dessutom påtagligt brant österut mot Lergravsvägen. Gårdens marker är synnerligen väl arronderade. Enligt skattdokumentation från 1649 framgår att de mycket vidsträckta hedmarker som ligger norr om reservatet vid denna tid ingick i gårdens ägor.

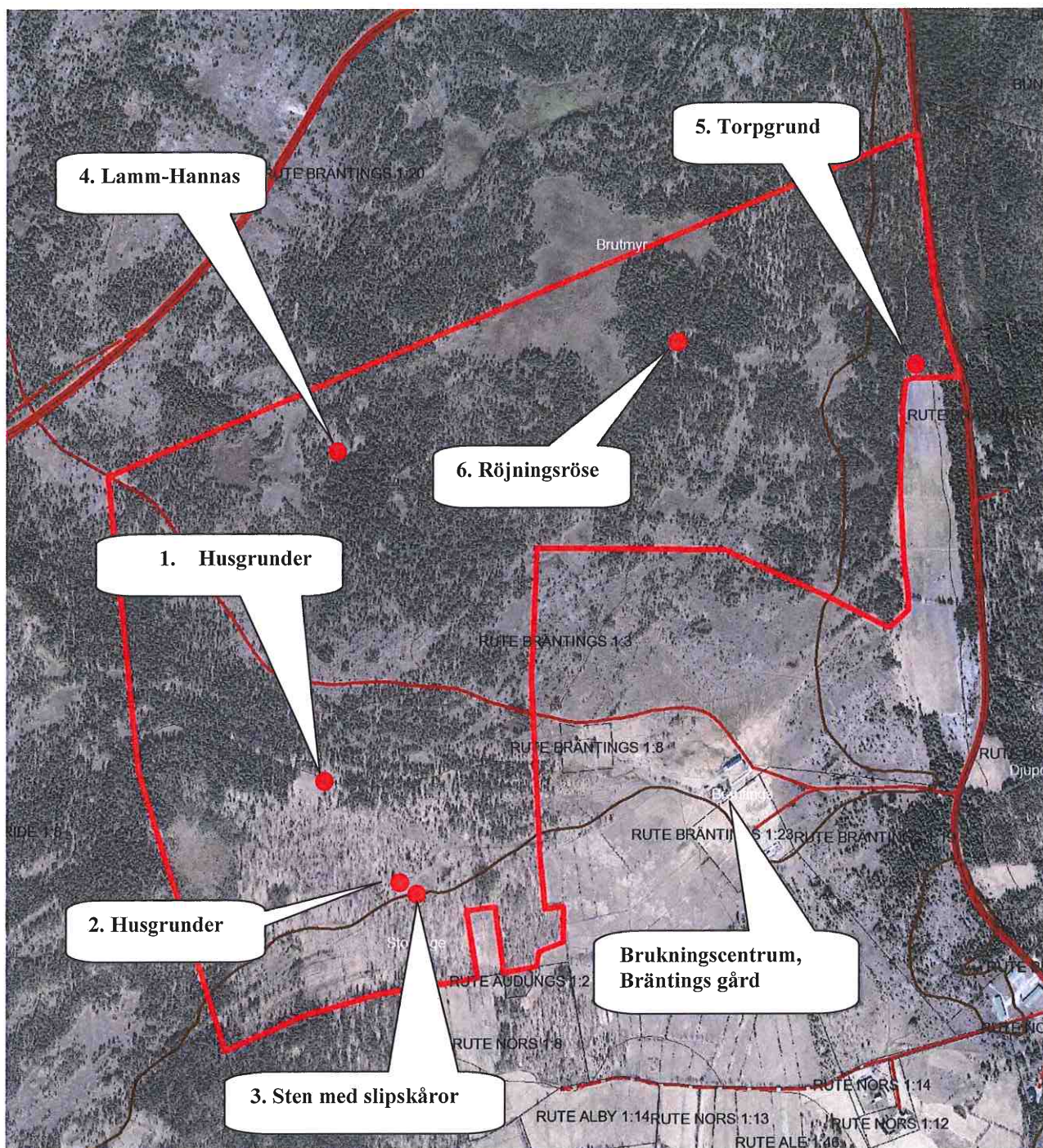
Skattläggningskartan från 1649, utförd av lantmätaren Matthias Schilder, visar att vägnätet hade ungefär samma sträckning som idag. Gården ligger vid samma läge som idag. Mellan gården och "Brutu myr" finns ett inhägnat område, resterande delar av området utgjordes av ej inhägnade utmarker. Långåkern i östra delen var endast delvis uppodlad vid denna tid.

Skattläggningskartans beskrivning redovisar att Bräntings gård hade ängsmarker till sammanlagt 50 mansslätt äng, vilket var mest i hela Rute socken. Skörden beräknades till 11 parmar. Volymen på en parm har varierat kraftigt genom historien. Enligt en förordning från år 1728 så skulle en parm motsvara $3 \frac{3}{4}$ alnar i höjd och $4 \frac{3}{4}$ alnar i bredd på vardera sidan. Detta motsvarar i dagens mått 17,7 kubikmeter. Med denna beräkning motsvarar 11 parmar hela 194,7 kubikmeter. Det var alltså ganska avsevärda volymer hö som bärjades på gårdens ägor.

Skattningskartan från 1649**1 Bräntings (benämns hemman nr 1 i Rute socken)**

- S1 "Ett stycke skoog uthföre gården som går opp öfwer store Ruthegaten emot Dukker skogh, är nu alldeles fördärfwat af matskar som för 20 åhr seedan för däröfwat alla Norder skogarna och ännu intet haf:r begynt att wäxxa".
- r1 "StoorHagen... med tijden kan blifwa tiägnlig till balckskoog, är betesmark till 4 Hester"
- K1 "Stor änge... till bygningz... gräswall är någer sijdlendig och måsbotten".
- W13 "Een brotta hoos Casalen till Kalfbetning."
- L13 "Kasselen är af mossbotten och skoogzlupen"
- ll6 "Ett styckke skog af ringa wärde utan för Westerhagen."
- Z17 "Ett stycke utheför Casalen"
- q1 "BruteHagen... kan föde 3 Hästar"
- Övr "Starr till täckefoder i brute myr, lille myhr och store myr. Tiähr weedh tillwärlkes åhrligen af den fördärfwade skoogen, såå länge den ännu räcker 4 t:r seedan intet eller lijtet. Torsk och strömmingzfiske påå Ruthegrund. Hafwer een Wäderqwaren till huusbehof brukar dess åker till 2 schifttes, och åhr lätt brukat. des Eng marck åhr wijdlöftig och kunna 2 a 3 karar ej bärga ett lass Höö om dagen. Skogh och wedhugge till Salu. denne gård brukas af Lars Olufsson som hafwer ärfft gården effter des fader Oluff Botelson."
- G2 " Ett stycke kallas tiäute eemot gildeshagen hwarest skogen är af maskt fördärfwat, men uthmed bunga wägen kallckungzweedh och giärdzell".

Kommentar: Skattningskartan visar att gården Bräntings vid denna tid alltså brukade de mycket vidsträckta alvarmarker som ligger upp mot Bunge och Fleringe socknar. Dessa marker utgör idag naturreservatet Bräntings haid. Om det stora skiftet S1 kan man läsa att skogen här härjats av omfattande insektsangrepp. Skattningskartan visar att den östra delen av det nuvarande reservatet då ägdes av Nors gård, hemman nr 2 i Rute skocken.

Markerna kring Bräntings har varit brukade under lång tid. I området finns ett flertal kulturhistoriska lämningar. I den västra delen av området finns ett område med flera husgrunder (punkt 1 enligt ovanstående kartbild) från yngre järnålder, så kallade kämpgravar. Lämningarna utgör rester av en gård som legat i detta läge vid denna tid. I närområdet finns även stensträngar som utgör rester av den tidens

hågnadssystem, samt fornåkrar. Vid punkt 2 finns ytterligare tre husgrunder från förhistorisk tid eller medeltid. I detta område, vid punkt 3, finns även ett rödfärgat granitblock med så kallade slipskåror. Slipskåror är en fornlämningstyp som endast förekommer på Gotland. Hur skåror uppkommit vet man inte med säkerhet. Slipskåror är 7-8 cm breda och några centimeter djupa välvda skåror. Slipskåror finns både på lösa block och i fast berg, och de är spridda i ganska stora antal över i stort sett hela Gotland. De förekommer både på gråsten och på kalkblock och hållar. Strax nordväst om husgrunderna ligger en stensträng som löper mot ost-nordost. I den nordvästra delen av området ligger resterna av ett torp i form av en långsträckt husgrund, vid punkt 4. Enligt folk i trakten bodde här en kvinna som kallades för "Lamm-Hanna" till i början av 1900-talet. Ytterligare en torplämning finns just norr om Långåkern i den nordvästra delen av reservatet, vid punkt 5. Torpet var bebott in på 1900-talet. Torpet kallas av folk i trakten "Kalvarp". Marken är frodigare och på våren blommar här fortfarande påskliljor av den äldre, fyllda typen.

Revisionsboken från 1653 uppger följande om Bräntings skattehemman i Ruthe sochn: "Bräntings är 1 hemman om 7 marckelej, hafwer åcker till 17 tunnelandh, äng till 50 mans slätt, aagh i Brotemyyr, trögårdha f een deel päronträadh, humblegårdh till 50 stänger, 2 hagar till 6 hästar, godh skough och fiskie i Sildewijck i saltsiöön. Bruckas af Olof Botellson, hwilcken hafuer ärfdt gården effter sijne förälldrar."

Namnet Brutmyr kommer från Bruten vilket betyder skogshage. Namnet är vanligt på Gotland och Brutmyr betyder "myren i skogshagen". Den myr som benämns Lillmyr, är den lilla källpåverkade våtmark som ligger norr om Brutmyr.

Markanvändning under 1900-talet

Under 1900-talet minskade den traditionella beteshävdens intensitet. Träd- och buskskiktet slöt sig under denna period långsamt. Under de senaste 15 åren har intensiva röjningar genomförts för att få fram solbelysta gläntor och luckighet i det åldriga skogsbetet.

Byggnader och anläggningar

Inga byggnader eller anläggningar finns i reservatet.

Tillgänglighet och information

Området nås via avtagsvägen från landsväg 148. Parkeringsplatsen som ställts i ordning för besökare till naturreservaten Bräntings haid och Bluttmogildarshagen bör även kunna användas av besökare till Bräntings naturreservat.

Ingående naturtyper enligt KNAS*

	Areal (ha)
Tallskog	77,9
Granskog	0,2
Barrblandskog	2,2
Lövblandad barrskog	0,8
Triviallövskog	0,5
Ådellövskog	9
Övriga skogsimpediment	64,8
Ungskog	12
Våtmark	11,6
Hävdad våtmark	2,1
Betesmark	3
Övrig öppen mark	0,9

*KNAS= Kontinuerlig NATurtypsStatistik, hämtat från Naturvårdsverkets databas VIC-natur februari 2013.

Prioriterade bevarandevärden

<i>Naturtyper</i>	Åldrig betespräglad barrblandskog Grusalvar med uppfrysningsfenomen Agmyr samt avrinnande bäck Källmyr Lövängsrest med gamla hamlade träd
<i>Strukturer och funktioner</i>	Gamla träd, grova träd, hamlade träd, gamla grova buskar, ostörd hydrologi, rik flora, rikt insektsliv
<i>Friluftsliv</i>	Kulturrehistoria, besöksobjekt

Sociala värden

Bräntings ligger i direkt anslutning till naturreservaten Bräntings haid och Sigfride samt i nära anslutning till Bluttmo-Gildarshagen. Skogstypen i naturreservatet bedöms vara av sådan karaktär att den är attraktiv för en naturintresserad allmänhet. Åldriga betade barrskogar är idag en ovanlig företeelse i svensk natur. Bräntings utgör ett för skogstypen representativt objekt och speglar en äldre typ av markanvändning.

Bild 1. Luckigt skogsbete med lågvuxen tallskog i vitsippstid i västra delen av reservatet.

Bild 2. Öppen starrvät invid bryn med gamla grova träd. Väten är fylld med vatten under vintern men torkar ut under våren.

Bild 3. Kantzon bevuxen med trubbtåg och knappag i södra delen av Brutmyr.

Bild 4. Vät där avrinnande vatten från Brutmyr ansamlas. Härifrån infiltreras vattnet underjordiskt mot öster genom grusiga strandvallar.

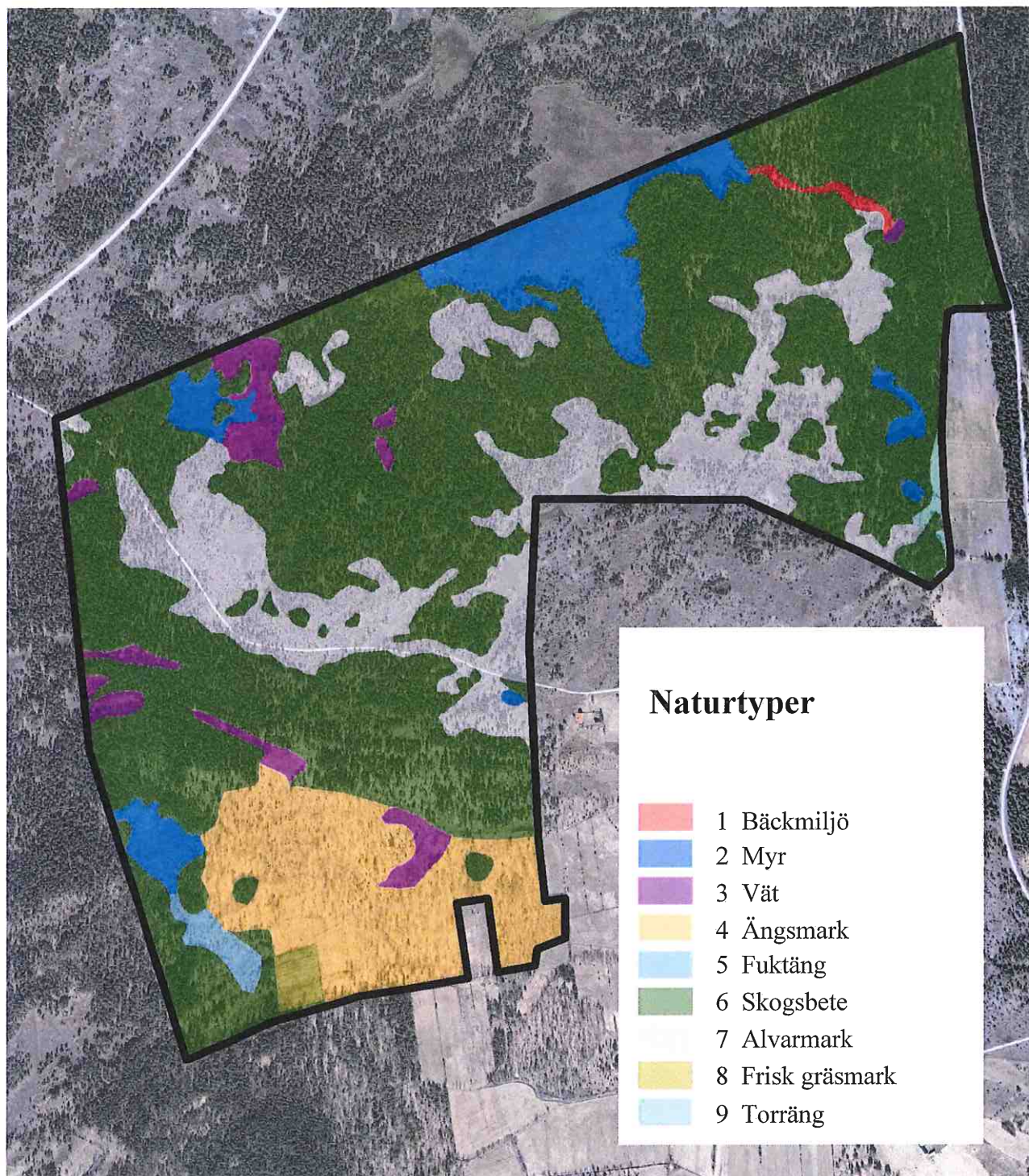

Bild 5. Husgrund vid Lamm-Hannas.

Bild 6. De blomrika alvarmarkerna hyser ett rikt insektsliv, här svartfläckig blåvinge.

2. SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

Karta med skötselområden/naturtyper.

Generella riktlinjer

Alla åtgärder ska göras med försiktighet så att markskador inte uppkommer.

Bete

Hela reservatet ska skötas med bete. För att åstadkomma den avbetning som präglat området under så lång tid är det angeläget att inga nya fållor görs inom området. Betestrycket ska vara sådant att vegetationen på solöppna ytor är väl avbetad vid betessäsongens slut kring den 31 oktober. Områdets perifera delar ska inte vara tydligt betespåverkade. Betesdjur ska under minst fyra månader vistas i området mellan den 1 maj och 31 oktober årligen. Tillskottsutfodring av betesdjuren får enbart ske i samband med betessläpp och installning. Vad gäller djurhållning och betesdrift ska bestämmelserna i djurskyddslagen och tillhörande förordningar följas.

Röjningsåtgärder

Området har under en femtonårsperiod restaurerats och har idag en tilltalande öppenhet i reservatets gårdsnära lägen. Öppenheten avtar med avståndet från brukningscentrum, i likhet med hur det sett ut historiskt. Det finns nu anledning att under en längre period undvika avverkning av träd och grova buskar. Marken ska under en tjugoårsperiod inte röjas på annat sätt än underhållsröjning av unga skott av träd och buskar som kommer upp. Under denna tid ska inget uttag av träd heller ske.

Stängsling

Befintliga stängsel, grindar, färistar och stättor ska skötas och underhållas.

Anordningar för besökare

Området är i stora delar lättgången och lämpar sig att ta emot besökare. En vandringsled anläggs genom området. En längre vandringsled, vilken förbinds med närliggande naturreservat kan med fördel också anläggas. Anläggande av vandringsled ska så långt möjligt ske utan att fysisk skada på mark sker.

Information

Besökare ska kunna ta del av information om reservatets natur- och kulturvärden och vilka bestämmelser som gäller i reservatet. Informationstavla i storlek A1 ska sättas upp enligt Naturvårdsverkets riktlinjer och Länsstyrelsens praxis. Informationstavlorna bör sättas upp vid befintliga parkeringsplatser, nordväst om reservatet, nordost om reservatet, samt vid Bräntings haid, se bilaga 4. Information om reservatet ska finnas på Länsstyrelsens hemsida.

Skötselområden

Reservatet är indelat i nio skötselområden. Avgränsningen av skötselområden framgår av ovanstående naturtypskarta. Skötselområdena är:

- 1 Bäckmiljö
- 2 Myr
- 3 Vätar
- 4 Ängsmark
- 5 Fuktäng
- 6 Skogsbete
- 7 Alvarmark
- 8 Frisk gräsmark
- 9 Torräng

1 Bäckmiljö, 0,7 hektar

Beskrivning

Bäcken avvattnar Brutmyr och är vattenförande under större delen av året. Bäcken mynnar i en vät, se bild 4. Härifrån infiltreras ytvattnet underjordiskt mot öster genom grusiga strandvallar. Vid höga flöden kan vatten pressas vidare söderut längs strandvallen.

Bevarandemål

- Bäcken ska ha en fortsatt ostörd hydrologi.
- Bäcken ska ha god beskuggning.

Skötselåtgärder

Skötselåtgärder inom andra områden får inte leda till att fysiska skador av bäckmiljön sker. Inga vedväxter tas bort i bäckmiljön. Nedfallna träd får flyttas för att öka framkomligheten. Nedfallna träd får dock inte tas bort från området.

2 Myr, 12,7 hektar

Beskrivning

I reservatet finns sex olika våtmarksområden med öppen myrvidd dominerad av ag, knappag eller axag. Brutmyr är störst med en areal av 8,8 hektar. Sydost om Brutmyr ligger två mindre agmyrar mot en markant strandvall. Dessa myrar har en areal av 0,7 respektive 0,1 hektar. Väster om Brutmyr ligger en myr med en areal av 1,3 hektar. I den sydvästra delen av reservatet finns en källmyr dominerad av axag med en areal av 1,7 hektar. Därutöver finns en smärre agmyr i den sydöstra delen av om 0,1 hektar.

Bevarandemål

- Myrarna ska ha fortsatt ostörd hydrologi.
- Död ved ska finnas och utvecklas i kantzoner till våtmarkerna.
- Kantzonerna ska hysa riklig förekomst av gamla träd, torrakor, lågor, hålträd och högstubbar.
- Kantzoner ska endast ha svag betespåverkan.

Skötselåtgärder

Skötselåtgärder inom andra områden får inte leda till att fysiska skador av myrarna sker. Inga vedväxter tas bort från myrområdena.

3 Vätar, 5,5 hektar**Beskrivning**

Det finns nio områden med vätar i området. Därutöver finns mindre partier med vätar på alvarmarken. Vätarna är flacka och bevuxna med starr, gräs och örter. En del av vätarna har utfälld bleke. Vätarna står under en stor del av vinterhalvåret under vatten.

Bevarandemål

- Vätarna ska vara fria från vedväxter.
- Vätarna ska ha fortsatt ostörd hydrologi.
- Vegetationen ska vara avbetad vid betessäsongens slut.

Skötselåtgärder

Skötselåtgärder inom andra områden får inte leda till att fysiska skador av vätarna sker. Eventuella uppslag av vedväxter tas bort.

4 Ängsmark, 18,9 hektar**Beskrivning**

Lövområde som utgjort ängsmark till gården Bräntings sedan lång tid tillbaka. I området finns hamlade askar. I området finns även ek och oxel. Träden har rikligt med håligheter. I buskskiktet finns rikligt med hassel. Området är källpåverkat och har en del välutvecklade tuvor. I detta område har ett träduttag skett under senare år som har medfört att marken har fått ett påtagligt ökat ljusinsläpp.

Bevarandemål

- Området ska hysa en lövmark med riklig tillgång till äldre lövträd av ask och ek.
- Området ska hysa rikligt med hamlade träd.
- Andelen lövträd i skötselområdet är stor.

- Trädskiktet ska kunna tillåtas öka till en täckningsgrad av 50 %.
- Husgrunderna ska hållas fria från vedväxter.

Skötselåtgärder

Ingen avverkning av träd görs under de kommande 20 åren. Hamling av ask ska utföras med mycket stor försiktighet eftersom risk för spridning av askskottsjuka finns. Uppkommande gran tas bort. Området ska vara tydligt betespåverkat vid betessäsongens slut. Vedväxter som kommer upp i anslutning till husgrunderna tas bort manuellt.

5 Fuktäng, 0,9 hektar**Beskrivning**

Källpåverkad gräsmark med inslag av tall och enbuskar.

Bevarandemål

- Området ska ha ostörd hydrologi.
- Området ska utgöras av en beteshävdad fuktäng.
- Vegetationen ska vara avbetad vid betessäsongens slut.

Skötselåtgärder

Uppslag av träd och buskar tas bort.

6 Skogsbete, 111,6 hektar**Beskrivning**

Den största delen av området består av talldominerat skogsbete. Karaktären på skogen inom detta område varierar. Vissa delar har mer högrest och tät skog, medan den största delen utgörs av förhållandevis lågvuxen och gles, betespräglad skog. Skogen är påfallande örtrik till följd av rikt ljusinsläpp.

Bevarandemål

- En betespräglad skog dominerad av tall med inslag åldriga träd.
- Skogen ska ha avtagande hävdtryck i sina mest perifera delar (områden som ligger på stort avstånd från gården).
- Perifera delar av skogen ska ha riklig förekomst av gamla träd, torrakor, lågor, hålträd och högstubbar.
- Vegetationen ska vara avbetad vid betessäsongens slut.

Skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder utöver underhållsröjning av unga skott av träd och buskar ska ske under de kommande 20 åren. Gamla träd ska sparas. Uttag av träd sker i form av plockhuggning av förvaltaren, eller den som förvaltaren utser. Överståndare får ej tas bort. Områdets två avslutade grustäcker får ej planteras med träd eller buskar. Störning av marken för att hindra igenväxning med gräs får ske.

7 Alvarmark, 32,7 hektar

Beskrivning

Områdets alvarmarker består delvis av öppna grusalvar med endast gles vegetation. I dessa delar finns bitvis vackra uppfrysningsmönster. I området finns även hållmarker med karstfenomen i form av vidgade vertikala sprickor.

Bevarandemål

- Området ska vara betespåverkat vid betessäsongens slut.
- I alvarmarken är andelen vegetationsfri mark (exklusive lavar) minst 10 %.
- Husgrunderna vid Lamm-Hannas ska hållas fria från vedväxter.

Skötselåtgärder

Området ska skötas med årligt kontinuerligt bete. Underhållsröjning ska utföras av unga skott av träd och buskar. Hänsyn skall tas till de sällsynta arterna idegran, alvaroxbär och svartoxbär. Vedväxter som kommer upp i anslutning till husgrunderna tas bort manuellt.

8 Frisk gräsmark, 1,0 hektar

Beskrivning

Området består av en äldre slåttervall med grunda diken. Idag består området av öppen gräsmark med frisk vegetation.

Bevarandemål

- Området ska ha frisk gräsmark.
- Området ska utgöras av en beteshävdad friskäng.

Skötselåtgärder

Området ska skötas med årligt kontinuerligt bete. Underhållsröjning ska utföras av unga skott av träd och buskar. Rensning av diken ska ej utföras.

9 Torräng, 0,9 hektar

Beskrivning

Området utgörs av öppen gräsmark med solbelysta bryn mot skogsmark.

Bevarandemål

- Området ska utgöras av en beteshävdad torräng.
- Området ska ha bryn mot skogen.

Skötselåtgärder

Området ska skötas med årligt kontinuerligt bete. I det täta brynet mot skogen ska ingen avverkning ske.

3. BRÄNDER OCH BRANDBEKÄMPNING

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete sker i försiktighet i samråd med reservatsförvaltaren.

4. JAKT

Rätten till jakt inom reservatet inskränks inte av reservatsbeslutet. Jaktutövandet får dock inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan.

5. FÖRVALTNING OCH TILLSYN

Länsstyrelsen i Gotlands län skall svara för förvaltning och tillsyn av reservatet. Länsstyrelsen kan teckna avtal med markägare eller annan part för utförandet av bevarande- och skötselåtgärder och/eller tillsyn.

6. MARKERING AV RESERVATETS GRÄNS

Reservatsgränsen skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (Naturvårdsverkets handbok "Att skylta skyddad natur", s 88-101).

7. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Dokumentation och övervakning skall ske i enlighet med det program som beskrivs i Naturvårdsverkets rapport "Uppföljning av Natura 2000 i Sverige".

8. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Åtgärd	Var	Vem	Prioritet*
Utmärkning av reservatsgräns	Gränsen	Lantmäteriet	1
Uppsättning av informationstavlor	Befintliga parkeringar, se karta bilaga 4	Förvaltaren	1
Information på Länsstyrelsens hemsida		Förvaltaren	1
Bete		Förvaltaren**	1
Underhållsröjningar		Förvaltaren**	2
Iordningsställande av stängselgenomgångar, stättor m.m.		Förvaltaren**	2
Iordningsställande av vandringsled		Förvaltaren**	2
Uppföljning		Förvaltaren	3

* 1 har högst prioritet, följt av 2 och 3 som prioriteras lägre.

** Förvaltaren eller annan (t.ex. markägare) som förvaltaren tecknar avtal med

9. KÄLLOR

Gärdenfors, U. (red.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. – ArtDatabanken.
Martinsson, M. 1997. Våtmarker på Gotland. – Länsstyrelsen i Gotlands län.
Naturvårdsverket. 2003. Bildande och förvaltning av naturreservat. Handbok.
Naturvårdsverket. 2003. Att skylta skyddad natur – en vägledning om skyltar, foldrar, vägvisning, gränsmarkering och Internet.
Naturvårdsverket. 2004. Uppföljning av Natura 2000 i Sverige. Uppföljning av habitat och arter i Habitatdirektivet samt arter i Fågeldirektivet.
Ortsnamnsregistret, 2013. Bräntingur, uppgift av Gustavsson, H. 1932. – Institutet för språk och folkminnen.
Riksantikvarieämbetet. 2013. Fornsök. Databas.
Skogsstyrelsen 2000, 2002. Nyckelbiotopsinventering.
Skattläggningskartan över Rute socken. 1694.
Sveriges Geologiska Undersökning. Ser. Aa No 171. Bladet Kappelshamn.

Östlund-Stjärnegårdh, E. 1979. Revisionsbok för Gotland 1653. ("Jordeboken 1653") : generalundervisningsbok om alla hemmans beskaffenhet i Gotlands län 1653 3, Nordertredingen.

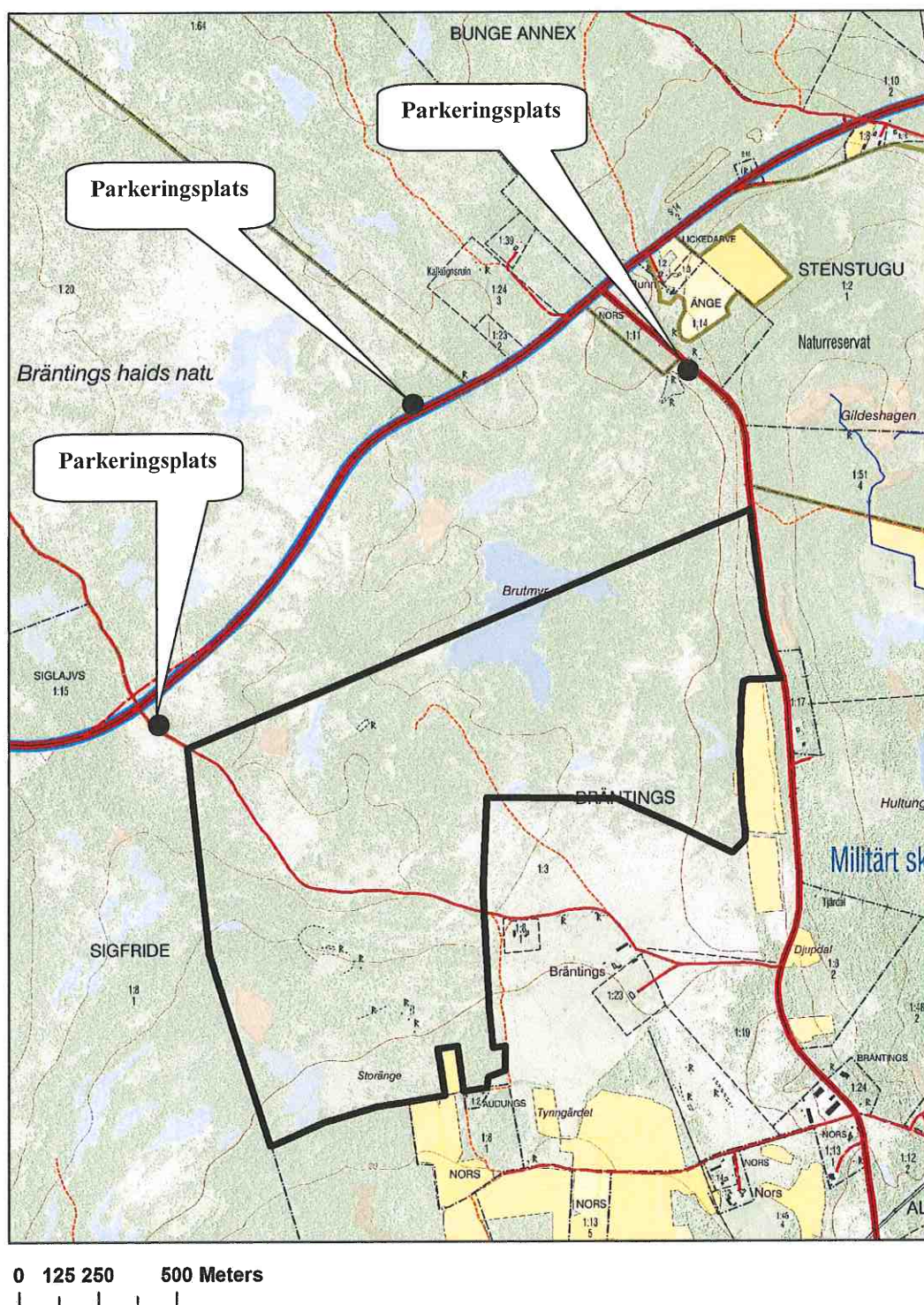

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

BILAGA 4
Parkeringar

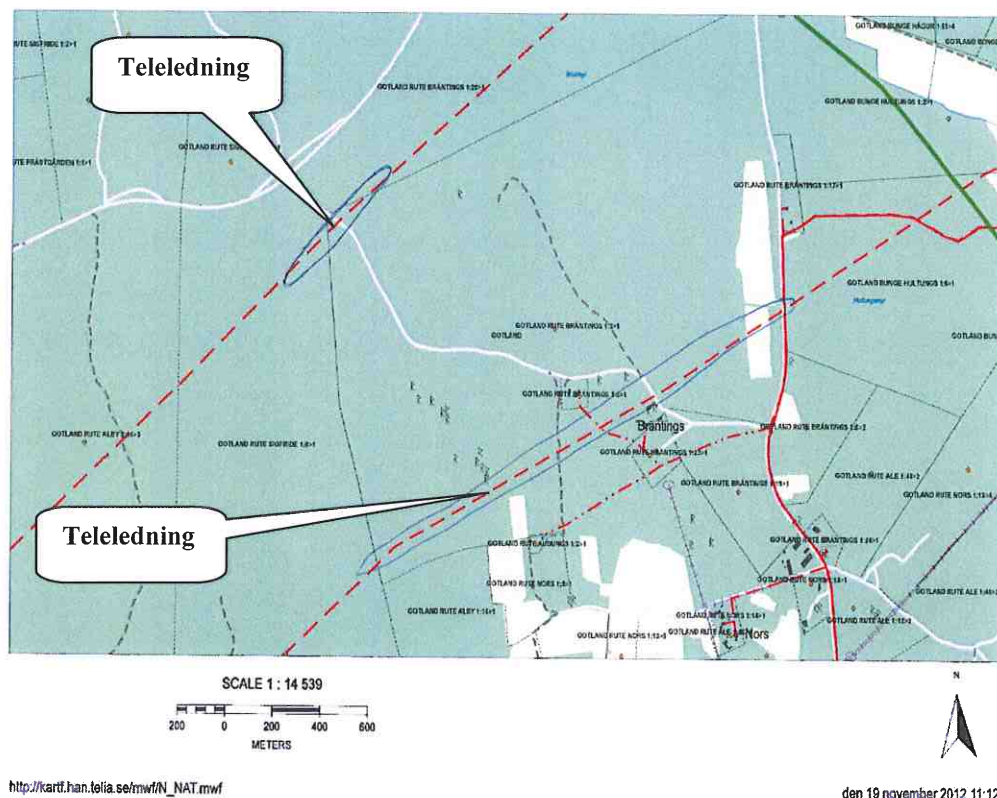
Datum
2013-05-29

511-1302-11

Nätinformation

Rättighetshavare till rikstelekabel, dragning som ovan, har, utan hinder av rådande föreskrifter, rätt att utföra underhåll, ersättning och borttagande av befintlig ledning på samma plats om det inte innebär större ingrepp i naturen än i dagsläget av kablar med ovanstående sträckning.